

Тернопільська обласна бібліотека для дітей

Інформаційно-
бібліографічний відділ

Наш стяг у золоті й блакитті:

700 років становлення українського прапора

(до Дня Державного Прапора України)

Інформаційний бюлетень

Тернопіль 2021

Наш стяг у золоті й блакиті: 700 років становлення українського прапора (до Дня Державного Прапора України) : інформ. бюлетень / Терноп. обл. б-ка для дітей ; інформ.-бібліогр. від. ; підгот. М. Колопенюк. – Тернопіль, 2021. – с.

Український прапор – це символ країни і є втіленням національної єдності, честі та гідності, традицій державотворення, історії та сьогодення.

Синій та жовтий кольори прапору символізували Київську Державу ще до християнізації Русі. Це були також кольори герба Галицько-Волинської держави, більшості міст Київщини та загалом України. Упродовж історичного становлення Української держави синьо-жовтий прапор був символом боротьби за національні та соціальні права нашого народу і за часів незалежності став Державним Прапором України. У ньому втілені віковічні прагнення до миру, праця, краса і багатство рідної землі.

У тому варіанті, як ми бачимо його зараз, український прапор було піднято у Львові в червні 1848 року. У СРСР це поєднання кольорів переслідувалося як небезпечний злочин. Під синьо-жовтим прапором відбулися три проголошення Української державності: 1917-го, 1941-го та 1990-го років, три революції новітнього часу: «на граніті» та два Майдани, а нині ведеться війна проти російсько-імперської навали на Донбасі та в Криму.

У фондах нашої книгозбірні знайдете книги та газетно-журнальні матеріали про історію українського прапора. Вони і вірші про стяг наших поетів відображені у додатках бюлетеня.

**Матеріал підготувала
Відповідальна за випуск
Комп'ютерний дизайн**

**Колопенюк М.
Новіцька Н.
Чайковський В.**

Еволюція українського прапора

Київська Русь 882-1240

Ярослав Мудрий

Три горизонтальні смуги: червоний, синій, червоний

Литва
Горизонтальні смуги: синій, жовтий, синій

Йоганн Ільєвич

1199-1349

Галицько-Волинська держава

Річчезборівська держава 1648-1764

Іван Мазепа

Вітрильний прапор: синій, жовтий, синій

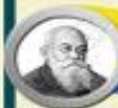
Найперший український національний прапор
Горизонтальні смуги: синій, жовтий, синій

Михайло Грушевський

1848

Український народний прапор

Михайло Грушевський

Прапор УНР: синій, жовтий, синій

Українська Народна Республіка 1917-1920

Павло Скоропадський

Прапор УНР: синій, жовтий, синій

Найновіший український національний прапор
Горизонтальні смуги: синій, жовтий, синій

Володимир Винниченко

14 березня 1990

Україна 1990

Україна 1992

28 січня 1992

Державний прапор України

★ Прапор української держави 1990 року за В. Винниченком

Українська Народна Республіка 1917-1920

Український прапор у давнину...

Вперше поєднання синього і жовтого з'явилося на гербі Львова: Данило Галицький подарував місту, заснованому у 1256 році, герб із зображенням жовтого лева на блакитному тлі.

1410 року ополчення Львівської землі брало участь у Грюнвальдській битві під синьою короугою із зображенням жовтого лева, що спирається на скелю.

Розвиток козаччини мав значний вплив на українське прапорництво. Козацьке військо використовувало прапори різної барви із зображеннями зірок, хрестів, гетьманських та земельних

гербів. У XVII–XVIII століттях поширилися прапори з поєднанням блакитного та жовтого кольорів. Ця барва найчастіше траплялася і в козацькому одязі часів Визвольної війни українського народу під проводом Богдана Хмельницького 1648–1654 рр., а пізніше – гайдамаків часів Коліївщини.

Після поділу Польщі 1772 року Галичина потрапила під владу Австрії. Давні синьо-жовті символи було скасовано.

А от під час революційної «Весни народів» 1848 року Головна Руська Рада у Львові відновлює використання герба Руського королівства (Галицько-Волинської держави) XIII–XIV століття із зображенням золотого лева, що спинається на скелю у синьому полі, а як національні прапори широко вживаються стяги з поєднанням синього і жовтого кольорів.

Уперше синьо-жовтий прапор у його сучасному вигляді було публічно зафіксовано 25 червня 1848 року, коли українці Королівства Галичини і Володимерії підняли його над Львівською ратушею як національний.

Починаючи з 5 травня 1900 року в Галичині під синьо-жовтим прапором розпочинає діяльність українське спортивно-пожежно-руханкове товариство «Січ». Поступово поняття про синьо-жовтий український прапор поширюється на закарпатські землі, а з початком масової еміграції українців у кінці XIX століття за океан – і на поселення в Америці.

...у боротьбі за Незалежну Україну...

Вперше після Лютневої революції 1917 року українські синьо-жовті прапори публічно з'явилися в Києві, Одесі та Харкові 16 березня 1917 року. Українізація підрозділів царської армії на фронтах Першої світової війни і на Чорноморському флоті відбувалися під українськими прапорами.

17 березня 1917 року було проголошено про організацію Центральної Ради, з цього часу в Києві починають публічно на державному рівні з'являтися українські синьо-жовті прапори.

Перший президент України Михайло Грушевський затвердив таке поєднання кольорів як офіційний прапор країни.

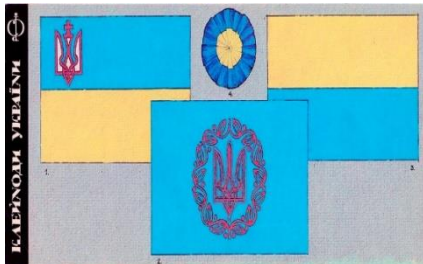
Під цим прапором ішли в бій українські юнаки під Крутами проти російських більшовиків та бійці Української Галицької армії, як під час Українсько-польської війни, так і на

антибільшовицькому фронті, оскільки синьо-жовтим був і прапор Західно-Української Народної Республіки.

Досі тривають – і подеколи стають гострими – суперечки щодо розташування кольорів: чи правильно, що на сучасному прапорі верхній колір синій, і не мав би прапор залишатися «як в УНР» – жовтим зверху.

Сучасні науковці виходять з того, що не існує документів, якими в Українській Народній Республіці затверджувався б «жовто-блакитний» порядок стрічок.

На кольорових поштівках того часу зафіксовані обидва варіанти, а за чорно-білими старими фото не можна точно сказати, де який колір.

На початку 1940-х років революційне крило Організації українських націоналістів – ОУН (б) під проводом Степана Бандери – прагнуло виробити власну, червоно-чорну, символіку, щоб відрізнятись від ОУН (м) під проводом Андрія Мельника, яка використовувала оунівський блакитний прапор і герб із золотим тризубом та мечем. Червоно-чорний прапор став

популярним серед молоді, зокрема у «Пласті», ще у 1920-х роках, коли польська влада в Галичині переслідувала використання українцями національного синьо-жовтого стягу (скажімо, футболісти спортивного товариства «Україна» виступали у червоно-чорній формі). Але почалася радянсько-німецька війна, а чорно-червона символіка так і залишилась неофіційною.

Впродовж 1940–1950-х років багато рядових бійців УПА – збройного крила ОУН – навіть не знали про ці кольори, тож воювали із синьо-жовтими прапорами, мали їх у криївках.

З 15 березня до кінця травня 1939 року під синьо-жовтим прапором постала і боролася за свою незалежність держава Карпатська Україна.

У квітні 1941 року Другий Великий Збір ОУН визнав синьо-жовтий прапор національним державним українським прапором.

Влітку 1941 націоналістичні та національні прапори майоріли в селах під час проголошення Акта відновлення української держави.

У СРСР використання чи навіть зберігання синьо-жовтого прапора вважалося злочином і суворо каралося. Синьо-жовті кольори не поєднували ані в одязі, ані в дизайні іграшок та побутових речей. Попри заборони, українці добре знали, під якими прапорами воювали їхні діди та батьки. У списку КДБ за 1950–1980-ті роки регулярно повідомляли про вивішування стягу в населених пунктах України.

У ніч проти 1 травня 1966 року, над будівлею Київського інституту народного господарства (нині – Київський національний економічний університет) 26-річний Віктор Кукса та 28-річний Георгій Москаленко вивісили жовто-блакитний прапор. Червоний – радянський – зірвали, а національний український підняли. Прапор пошили з двох шаликів і від руки зробили напис «Ще не вмерла Україна – ще її не вбито». Обоє були засуджені і через багато років, навіть у вже незалежній Україні, ще довго не могли добитися реабілітації.

30 грудня 1967 року в Дніпропетровську на центральному проспекті невідомі вивісили синьо-жовтий прапор, на древку олівцем був намальований тризуб і зроблений напис «Ще не вмерла Україна і воля і слава. 20 листопада 50 років УНР, 22 січня 1918 року – проголошення незалежності України».

22 січня 1973 року в Чорткові на Тернопільщині Володимир Мармус із вісьмома товаришами вивісили чотири національних прапора.

21 лютого 1976 року жовто-блакитний прапор з'явився на Хрещатику на даху будинку № 21.

22 липня 1976 року в Монреалі на XXI Олімпійських іграх під час змагань гандбольних команд СРСР і Румунії студент із Торонто Любомир Шух вимахував українським прапором, за що був видалений з арени. Речник Організаційного комітету Олімпійських ігор пояснив, що дії студента мали ознаки політичного протесту, а «потенційно небезпечний» прапор «міг призвести до заворушень».

27 липня 1976 року там-таки під час півфіналу з футболу між збірними НДР і СРСР, у складі якої переважали гравці київського «Динамо», 150 українців вивісили плакат із написом «Свобода Україні!». У другому таймі 20-річний Данило Мигаль із Тандер-Бей (Онтаріо) вибіг на поле у вишиванці та із синьо-жовтим прапором, вигукуючи слова «Свобода Україні!» і танцюючи гопака. Акція тривала 15 секунд, після чого поліція вивела його зі стадіону.

26 квітня 1989 року Юрко Волошак, активіст Товариства Лева, відкрито підняв національний прапор на мітингу на честь річниці Чорнобильської катастрофи на пл. Ринок у Львові; пошила його художниця Галя Дмитришин, він був з нашитим золотим тризубом.

22 травня 1989 року у Києві на закритті Шевченківського свята було піднято національний прапор.

З 17 по 24 вересня 1989 року прапор України неодноразово піднімали на фестивалі «Червона Рута» в Чернівцях. Чернівецькі міліціонери завзято кидалися на кожен такий прапор, намагаючись відібрати й пошматувати його. Фани харківського «Металіста» з'явилися із жовто-блакитним прапором на стадіоні в Ленінграді 23 вересня 1989 року.

21 січня 1990 року під час акції «Живий ланцюг» до Дня Соборности України вперше на території країни люди масово

вийшли на вулиці із синьо-жовтими прапорами, які переважно самотужки шили вдома.

14 березня 1990 року у Стрию, першому з українських міст, підняли національний прапор над будівлею міської ради. Це був перший прецедент публічного підняття українського національного прапора над офіційною радянською установою.

23 березня 1990-го перша сесія Тернопільської міської Ради народних депутатів XXI скликання ухвалила постанову про національну символіку, один із пунктів містив рішення про встановлення українського національного прапора на будівлі міської ради поруч із державним прапором УРСР.

2 квітня 1990 року в Дрогобичі, за рішенням народних депутатів першої сесії двадцять першого скликання, було демонтовано радянський державний прапор і піднято український національний прапор над ратушею. Ця подія викликала шалений спротив тодішньої комуністичної влади. Рішення відразу було опротестовано прокурором міста Володимиром Гуком. Адже Дрогобич став першим містом в Україні, де відбувся демонтаж символу радянської влади. Перший секретар міськкому компартії Олексій Радзієвський виступив перед депутатами із заявою, у якій було висловлено протест проти рішення сесії підняти на вежі Ратуші

синьо-жовтий прапор, незважаючи на опротестування цього рішення прокурором міста.

3 квітня 1990 року Львівська міська рада прийняла ухвалу про використання синьо-жовтого прапора у Львові. Того ж дня він був установлений на вежі львівської ратуші.

8 квітня 1990 депутати Івано-Франківської обласної ради першого демократичного скликання ухвалили рішення про встановлення синьо-жовтих прапорів над міською і обласною радою. 15 квітня 1990 року прапор замайорів в Івано-Франківську над ратушею – однією з найвищих споруд Івано-Франківська.

28 квітня 1990 аналогічні рішення були ухвалені Львівською обласною Радою народних депутатів.

13 червня 1990 – Житомир став першим за межами Галичини містом, де теж офіційно вивісили прапор.

24 липня 1990 року на Хрещатику біля будинку Київради було піднято синьо-жовтий прапор.

Протягом ХХ ст. блакитно-жовтий прапор пройшов шлях народного визнання та юридичного оформлення. Важливі події українського державотворення, боротьби за свободу країни, акції протесту та непокори відбувалися під національним стягом. За комуністичного тоталітарного режиму український прапор був елементом спротиву.

...та за сучасної Української Держави

Не випадково в День Державного прапора ми згадуємо історичний момент внесення національного стяга до Верховної Ради 24 серпня 1991 року. До того дня прокомуністична більшість у парламенті

всіляко перешкождала появі синьо-жовтого прапора у будівлі ВР, вимагали прибрати навіть маленькі прапорці, які депутати фракції «Народна Рада» тримали на своїх робочих місцях. Але після провалу «московського путчу – ГКЧП» заперечення проти національних кольорів у національному законодавчому зібранні стали вже неможливим.

Отже, 24 серпня група депутатів занесла до сесійної зали прапор, розміром 8 × 4 метри, і накрила ним трибуну. Цей момент за ініціативою Івана Плюща закарбував художник Олексій Кулаков на картині «Державотворення», розміром 2х5 метрів, яку 22 серпня 2001 року урочисто відкрили на другому поверсі будівлі Верховної Ради України.

Після проголошення незалежності України, 4 вересня 1991 – після триразового голосування й погрози Кравчука, що він подасть у відставку, якщо питання не буде вирішено, синьо-

жовтий національний прапор урочисто піднято над будинком парламенту.

18 вересня 1991 року Президія Верховної Ради України своєю Постановою «Про прапор України» фактично надала синьо-жовтому біколору статус офіційного прапора країни. З того дня під цим прапором починають зустрічати іноземних гостей, складати присягу військовослужбовці, працювати посольства України, він вивішується в ООН.

28 січня 1992 року Верховна Рада України ухвалила постанову «Про затвердження державним прапором України Національного прапора» (хоча й далі діяла стара Конституція, де як державні описувалися символи колишньої УРСР). У ній зазначається: Державний Прапор України «являє собою прямокутне полотнище, яке складається з двох рівних за шириною горизонтально розташованих смуг: верхньої – синього кольору, нижньої – жовтого кольору, із співвідношенням ширини прапора до його довжини 2/3.

На морському торговельному судні український прапор був уперше піднятий 12 лютого 1992 року в іспанському порту Валенсія за ініціативою капітана т/х «Кременчук» (ЧМП) В'ячеслава Кисловського. Боцман із двох сигнальних прапорів зшив синьо-жовтий прапор, який і був урочисто піднятий над судном.

Рішення про піднімання на суднах українського прапора було ухвалено пізніше. 11 вересня 1992 року відбулося

його перше офіційне урочисте піднімання на пасажирському теплоході «Іван Франко» (ЧМП) в Одеському порту.

Державний Прапор України визначається чинною Конституцією України (прийнята 28 червня 1996 року) як «стяг із двох рівновеликих горизонтальних смуг синього і жовтого кольорів» (Стаття 20, Розділ І).

19 листопада 1997 року український прапор вперше було розгорнуто на орбіті Землі українським космонавтом Леонідом Каденюком на борту шатлу «Колумбія» під час експедиції STS-87 на висоті 279 км над Землею. Вдруге український стяг на навколосеземній орбіті (висота над Землею 408 км) розгорнув американський астронавт Рендольф Брезнік на Міжнародній космічній станції, який пристикувався до неї на кораблі Союз МС-05 28 липня 2017 року.

Офіційно затвердили синьо-жовтий стяг як державний символ України 28 січня 1992 року. У серпні 2004 року Президент підписав Указ про встановлення Дня державного прапора України, який святкується щорічно 23 серпня.

Зима 2013–2014 років: Майдан, смерті Героїв Небесної Сотні, – і одразу за ними потік переламних для свідомості трагедій з атакованих ворогом територій України – змінили і ставлення до державних

символів. Історичні розвідки та геральдичні дискусії відступають перед живою історією, яка твориться на очах.

17 квітня 2014 року в Горлівці був викрадений невідомими депутат міської ради Володимир Рибак, який зробив спробу зняти прапор сепаратистів і повернути український прапор на будівлю

міськради. За два дні його тіло було знайдено місцевими рибалками в річці з ознаками тортур. 20 лютого йому присвоєно звання Героя України (посмертно). Особи, які вчинили цей злочин, нині переховуються на території держави-агресора.

Втім, і там знають український прапор. 20 серпня 2014 року руфер Mustang пофарбував верхню половину золоті зірки на висотній будівлі в Москві у синій колір, зробивши її у такий спосіб «українською» (до речі, через рік – до річниці

Майдана на тій же будівлі знову майорів український прапор).

Синьо-жовті прапори в Росії беруть на пікети, зокрема, на захист політв'язнів та переслідуваних кримсько-

татарських активістів. Російські активісти з Санкт-Петербурга і Москви об'єдналися в безстрокову акцію під назвою

«Стратегія-18» в честь дня депортації кримських татар 18 травня 1944 року. Щомісяця 18 числа вони виходять на вулиці з метою розповісти про ситуацію в Криму.

Жовто-блакитний прапор піднімали над будівлями Донецького аеропорту впродовж всієї його оборони. Ворог збивав прапори вогнем, але «кіборги» неодмінно поновлювали символ української держави. 23 серпня 2014 року прапор встановили бійці третього окремого полку спецпризначення. Нині, двічі на рік – на день Державного Прапора і на день військової частини – цей легендарний стяг з Донецького летовища піднімають над військовою частиною в Кропивницькому. 16 жовтня 2014 року український прапор на будівлі аеропорту вивісили «кіборги» з Миколаївської 79-ї окремої аеромобільної бригади. І над найвищою точкою аеропорту – диспетчерською вежею – майорів жовто-блакитний прапор, аж поки ворог не знищив саму вежу.

І ось свіжіші новини з «прапорового фронту». 9 серпня 2019 року на тимчасово окупованій території АР Крим в місті Судак місцевими патріотами України був піднятий Український прапор, в знак пам'яті за чотирма загиблими в Павлополі морпіхами 36-ї бригади ЗСУ. Раніше, 17 грудня 2018 року

прапор над мисом Форос підняли на честь 24 українських моряків, що перебувають у полоні в Москві.

Прапори-рекордсмени

З нагоди 25 річниці Незалежності України в Музеї архітектури та побуту Пирогово було створено величезний прапор України із квітів. Площа прапора близько 15 тисяч квадратних метрів, і він увійшов до Книги рекордів Гіннеса та Книги рекордів України, як найбільший великий прапор із живих квітів.

У 2014 році найбільший прапор розгорнули в Артемівську (з 2016 року місто перейменували в Бахмут) – 300-кілограмовий біколор площею 2400 м². Найдовший сягає 9,5 км і знаходиться на Тернопільщині.

На центральній площі Житомира можна побачити найбільший прапор на фасаді будівлі. До речі, всередині розташоване підприємство, що шиє бронежилети для української армії.

Цікаві рекорди прапора пов'язані з горами: 1991 року першими, хто підняв тільки-но затверджений синьо-жовтий стяг на одну з найвищих гімалайських верхівок Манаслу (8156 м), були легендарні харків'яни – Сергій Бершов та Віктор Пастух.

1994-го український прапор замайорів на Дхаулагірі (8167 метрів над рівнем моря, Непал, Головний Гімалайський хребет).

1997 року Сергій Бершов разом із одеським альпіністом встановили національний прапор на іншому восьмитисячнику – Нанга-Парбат (Гімалаї, Пакистан).

У 2016 році українські альпіністи Олександр Оришко, Денис Песков, Юрій Гаврилук та Андрій Єрко встановили наш прапор на вершині найвищого вулкана світу – Охос-дель-Саладо в Андах. Його висота – 6872 метри.

Український прапор на найвищій горі Південної Америки Аконкагуа замайорів у лютому 2016-го.

2016 року Ірина Галай – перша українка, яка підкорила Еверест, розгорнула там український прапор.

23 серпня 2018 року українські альпіністи-аматори встановили український прапор на горі Монблан (Альпи, на кордоні Італії та Франції).

23 серпня 2018 року у Дніпрі підняли найбільший прапор України, який коли-небудь майорів над українською територією. Висота флагштока – 72 метри, а розмір прапора – 12 на 18 метрів. Прапор встановили на проспекті Яворницького біля Історичного музею. У 2020 році напередодні свята в Києві підняли найбільший стяг України – висота флагштоку майже 90 метрів, розмір полотнища прапора – 16 на 24 метри.

21 липня 2020 року в районі проведення ООС волонтери запустили 15-метровий прапор України у бік окупованого Донецька. Російські окупанти протягом 20 хвилин стріляли по ньому.

15 серпня 2020 року величезний український прапор (20х6) пролетів над тимчасово окупованим Кримом. Волонтери із Краматорська, Києва, Херсонської та Запорізької областей за допомогою повітряних кульок підняли його в небо. А також з ним полетіло близько 7 тисяч листівок на підтримку людям окупованих територій.

За кілька днів по всій Україні здіймуться тисячі прапорів вільної незалежної країни, яка нині воює і буде своє майбутнє, і прагне від постімперії до спільноти

демо-кратичних європейських держав, символіка багатьох з них за «дивовижним збігом» також є синьо-жовтою.

(За матеріалами О. Волинського)

Додатки

Вірші про прапор

Прапор України. Володимир Архипенко

Це прапор – вільної країни,
Це прапор – міста і села,
Це прапор мої Батьківщини,
І в ньому вічності добра.
Він майорить, як синє небо,
Безхмарний – символе добра,
А жовтий – золоте колосся,
Відбиток віри та тепла.
І він, величиться над нами,
Показуючи вірний шлях,
Блакитним й жовтим кольорами,
На небі й на своїх полях.

Український прапор. Юрій Загорський

Негода. Наче хвилі у Дніпрі,
Нуртують чорні хмари угорі.
Бувало також: мряка та імла
Неждано чистий обрій облягла.
Раптом бачиш трепетну блакить –
То український прапор майорить.
Зима настала. Глибоченний сніг
На сквери, площі і бульвари ліг.
Та подивися, друже, у вікно,
Де має жовто-синє знамено.
Ласкавий літній легіт проліта.
Он там цвіте пшениця золота.
Це український прапор – дивоцвіт.
Відбився в ньому неповторний світ.

І чорноморська гожа синява,
І далина мрійлива степова.
Карпати в нім, Донбас, Галичина –
Вся прехороша рідна сторона.
В нім біль народу, гордість, жаль і гнів,
Чекання світлих, радісних часів.

Прапорець. Марія Хоросницька

Прапорець, що я тримаю,
Для мене – єдиний.
Прапорець цей, що я маю, -
Символ України.
Нема в світі більш святого
Й не буде ніколи
Від крайнеба голубого
Над пшеничним полем.

Наш прапор. Неллі Бондаренко

Із блакиті й колосків
В небі прапор наш розцвів,
Увібрав він синє небо
В золотисту пору жнив.

До Дня Прапора. Тетяна Семенченко

Жовто-синє знамено – чисте небо й поля.
Свято в тебе і в мене, моя мила земля

Скільки світла і миру у найкращому стягу!
Скільки мужності й сили, що дає нам наснагу!
Україна свій прапор на свята піднімає,
Патріот в своїм серці завжди стяг той тримає.
І ніколи народ наш, ворогам не здолати,
Якщо будемо міцно ми знамено тримати.
Хай повік чистий колір у знамен не злиняє,
Хай на щоглі, мов світоч, прапор мирний наш сяє!

Знамено. Леся Утриско

Крізь життя пронесу диво синіх небес,
Смак жовтявих снопів і хлібів життєдайних,
Стяг моєї землі з попелища воскрес,
У людських молитвах і у дзвонах пасхальних.
Я пройду крізь віки всіх історій ряди:
Рідний Край, рідний герб та знамено!
З ним до бою ішли наші браття й діди –
Ти мій скарб, ти вся пам'ять для мене.
Майориш на весь світ, залишаючи квіт,
Неба тиха блакить, там, де хліба окраєць.
На тобі напишу свій, людський заповіт –
Для народу мого найсвятіший обранець.

Наш прапор. Світлана Коробова

Крилатий вітер розвиває стяг –
Блакить із золотом на нім переплелися,
Наш прапор майорить, неначе птах:
Народ не вмер й нікому не скорився!

Ми пишемо історію землі,
Своєї незалежної країни,
Ми – громадяни, хай і ще й малі.
Держава наша – вільна Україна.

З часів далеких відгомін іде
Про прадідів відвагу, мужність, славу.
Наш прапор житнім золотом цвіте;
Він – символ незалежної держави!

Знамення сяє сонцем золотим,
Небесною виблискує блакиттю...
З ним здобували все, що є святим;
І нас із ним нікому не скорити!

Прапор України. Світлана Коробова

Високі, урочисті небеса
Тримають гордо прапор України,
Немов би хочуть світові сказати,
Що ми – народ великий і єдиний.

Знамено не згоріло у вогні –
Відбився теплий колір золотавий,
Щоб прославляти й далі у борні
Могутність незалежної держави.

Небесну стяг узяв собі блакить,
Як символ чистоти мого народу,
Хай жовтим і блакитним майорить,
Хай бачить світ, що ми всі – за свободу!

Хай лопотить крилом, неначе птах,
Наш прапор в піднебессі Батьківщини,
Тримаймо, браття, міцно у руках
І суще, і грядуще України!

Наш прапор. Дмитро Павличко

Небеса блакитні

Сяють з глибини,
А пшеничні й житні
Мерехтять лани.

Образ цей не зблідне,
Хоч минуть жнива.
Це знамено рідне –
Злото й синява.

Прапор наш, як літо,
В сонці майорить.
По долині – жито,
По горі – блакить.

Прапор наш – не битва,
Не рушничний дріб:
По горі – молитва,
По долині – хліб.

Прапор. Олександр Олесь

Синій, як море, як день, золотий –
З неба і сонця наш прапор ясний.
Рідний наш прапор високо несім!
Хай він, уславлений, квітне усім!

Гляньте, на ньому волошки цвітуть,
Гляньте, жита в ньому золото ллють.
З жита й волошок наш прапор ясний.
З неба і сонця, як день весняний.

Прапор. Ганна Чубач

Прапор нашої країни
Має колір жовто-синій.
І повинен кожен знати,

Як два кольори єднати.
Синє небо – верхня смуга,
Жовте поле – смуга друга.
Не забудь ніде й ніколи:
Україна – небо й поле.
А іще запам'ятай:
Україна – мирний край!

Прапор. Наталка Поклад

Прапор – це державний символ
Він є в кожній державі;
Це для всіх – ознака сили,
Це для всіх – ознака слави.
Синьо-жовтий прапор маєм:
Синє – небо, жовте – жито;
Прапор цей оберігаєм,
Він – святиня, знають діти.

Наш прапор. Назар Зарудний

Живуть в твоєму серці
Два кольори завжди –
Усміхненого сонця
І чистої води.

Вони – це тато й ненька
Єдина суть буття.
Їх люблячі серденька
Дали тобі життя.

Весна сади щорічно
Цвітінням обновля.
Вода і сонце – вічні,

Як небо і земля.

Наш синьо-жовтий прапор
Веде у майбуття,
Утверджуючи право
На волю і життя.

Два кольори первинні
На ньому, як шаблі,
Життєві дві перлини,
Два символи землі!

Прапор України. Вадим Крищенко

Вже скільки закривавлених століть
Тебе, Україно, імені лишали...
Тож встаньмо, браття, в цю урочу мить:
Внесіте прапор вільної Держави!

Степів таврійських і карпатських гір
З'єднався колір синій і жовтавий.
Гей, недругам усім наперекір –
Внесіте прапор вільної Держави!

Ганьбив наш прапор зловорожий гнів,
Його полотна в попелі лежали...
Але він знов, як день новий, розцвів,
Внесіте прапор вільної Держави!

Повірмо в те, що нас вже не збороть,
І долучаймось до добра і слави.
Хай будуть з нами Правда і Господь –
Внесіте прапор вільної Держави!

Рекомендований список літератури

Січинський, В. Тризуб і прапор України / В. Січинський.
– Львів : Місіонер, 1995. – Зі змісту : Український прапор. – С.
48–56.

Чепельський, М. Наші символи – з глибини століть / М.
Чепельський // Вільне життя плюс. – 2020. – 18 верес. – С. 5. –
(Говори, історіє!).

Доленосний стяг: 120 років тому вперше піднято прапор
України : [у м. Стрий, маловідомі факти про прапор та загадки]
// Шк. бібліотека. – 2020. – № 2. – С. 25.

Сливка, П. До джерела нашого державного прапора / П.
Сливка // Вільне життя плюс. – 2019. – 6 верес. – С. 2. –
(Українські символи).

Кулик, В. Синьо-жовтий прапор і наш край за часів
комунізму / В. Кулик // Свобода плюс Тернопільщина. – 2019.
– 28 серп. – С. 3 : фот. – (...За її волю!).

Сливка, П. «...Червоне – то любов, а чорне – то журба» : [про синьо-жовтий та червоно-чорний стяги] / П. Сливка // Свобода плюс Тернопільщина. – 2018. – 2 лют. – С. 2.

Дротяк, В. Який він, український стяг? / В. Дротяк // Вільне життя плюс. – 2015. – 13 трав. – С. 4. – (Говори, історіє!).

Державні та народні символи України : урок державності // Шкільна б-ка. – 2005. – № 12. – С. 77.

Панченко, Н. Державні символи України : [сценарій] / Н. Панченко // Позакл. час. – 2005. – № 17. – С. 25–28.

Гороховська, Н. Державні символи України : усний журнал із народознавства / Н. Гороховська // Шкільний світ. – 2005. – № 35. – С. 22–24.

Чебоненко, Г. М. Герб, прапор, гімн – державні символи України : урок позакл. читання / Г. М. Чебоненко // Розкажіть онуку. – 2006. – № 11 (черв.) – С. 8–9.

Державні символи України : [сценарій] // Шкільна б-ка. – 2007. – № 12. – С. 83–87 ; 140–141.

Державні символи України : загальношк. урочиста лінійка // Шкільний світ. – 2009. – № 25/28 (лип.). – С. 91.

Михайлова, Л. Д. Українська держава та її національна символіка : [сценарій] / Л. Д. Михайлова // Позакл. час. – 2009. – № 11/12. – С. 3–11 ; 19–22 ; 106–110.

Козир, Л. М. Державні та народні символи моєї Батьківщини : бібл. Захід / Л. М. Козир, В. М. Топчій // Шкільна б-ка. – 2011. – № 1. – С. 79–82.

Яковишин, В. Наш стяг у золоті й блакиті! [сценарій до Дня Державного прапора України] / В. Яковишин // Позакл. час. – 2011. – № 7. – С. 104–105.

Плешко, С. С. Державні та народні символи України : сценарій / С. С. Плешко // Виховна робота в школі. – 2011. – № 8. – С. 33–35.

Ігнатієва, А. В. Національні символи України : усний журнал, 6–7 кл. / А. В. Ігнатієва // Виховна робота в школі. – 2012. – № 2. – С. 39–42 ; 43–45.

Стельник, О. М. Вшанування символів України : матеріали до урочистої лінійки / О. М. Стельник // Виховна робота в школі. – 2012. – № 3. – С. 37–38.

Доценко, Т. В. Державний прапор України – святиня народу : виховна година / Т. В. Доценко // Виховна робота в школі. – 2012. – № 7. – С. 12–16.

Дмитрів, Х. В. Символи держави моєї : виховна година в школі. – 2012. – № 7. – С. 17–20.

Журавель, О. Наші символи : [сценарій] / О. Журавель, А. Гавлюк // Розкажіть онуку. – 2013. – № 11/12. – С. 29.

Косенко, Н. І. Державні символи України : усний журнал / Н. І. Косенко // Шкільна б-ка. – 2013. – № 11/12. – С. 2–5.

Гой, А. Україна. Державні символи : година спілкування. 3 кл. / А. Гой // Початкова освіта. – 2013. – № 21/23. – С. 6–8.

Яковець, З. О. «Сплетімо вінок український сьогодні...» :
виховна година. 5–7 кл. : [про державні символи України] / З.
О. Яковець // Виховна робота в школі. – 2014. – № 11. – С. 46–
50

Лук'янова, С. День Державного прапора України : свято
для дітей старш. групи / С. Лук'янова // Дошк. виховання. –
2018. – № 7. – С. 34–36.

Зміст

1. Еволюція українського прапора	
У давнину	С.
...у боротьбі за Незалежність	С.
...за сучасної України	С.
2. Прапори-рекордсмени	С.
3. Додатки :	
Вірші про прапор	С.
Рекомендований список літератури	С.

Наша адреса:

м. Тернопіль
вул. Коперника, 17

Тел.: (0352) 23 59 47
(096) 096 79 92

E-mail: chbibl@ukr.net

Сайт: odb.te.ua

[@ternoteka](https://www.facebook.com/odbteua)